

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/50/2019
Identifikačné číslo spisu: 1116221590
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1116221590.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: HORNEX, a.s., Agátova 4D, 841 01 Bratislava, IČO: 35 802 570, proti žalovanému: HMG Recovery, k.s., Červeňova 14, 811 03 Bratislava, IČO: 46 333 908, správca úpadcu LEEF Slovakia, s.r.o., Špitálska 25, 811 08 Bratislava, IČO: 35 955 091, zastúpenému Advokátska kancelária Betáková Krkošková, s.r.o., Červeňova 14, 811 03 Bratislava, v konaní o vylúčenie veci zo súpisu majetku podstát, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1Cbi/26/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 09. júla 2019, č. k. 1CoKR/50/2019-409, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 22.10.2018, č. k. 1Cbi/26/2016-301, žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100 %.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 17.10.2016 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozhodnutie, ktorým sa zo súpisu majetku podstát úpadcu v konaní vedenom pod sp. zn. 4K/54/2012 vylučujú nehnuteľnosti, ako rozostavané stavby VILA „L“, VILA „J“, VILA „K“, VILA „M“, VILA „N“, VILA „O“, doposiaľ nezapísaných na liste vlastníctva, ktoré sú postavené na pozemkoch KNC parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/X, XXXX/XX v kat. úz. T. Q., obec C. T., ako súpisové položky majetku 21 - 26. Žalobca svoj nárok odôvodnil tým, že medzi ním a úpadcom bola uzavretá dňa 28.07.2008 Zmluva o dielo č. 1317/2008 (ďalej aj „ZoD“) v znení Dodatku č. 1 zo dňa 26.11.2009, v ktorej sa žalobca zaviazal pre úpadcu postaviť, okrem iného, aj nehnuteľnosti, ktorých vylúčenie zo súpisu žiada. V či. X. ods. 10.1. ZoD sa dohodli, že vlastnícke právo k dielu, alebo vykonanej časti diela, má objednávatel' od momentu vzniku diela, alebo vykonanej

časti diela a zaplataenia ceny za dielo. Časť ceny stavebných prác a materiálu úpadca žalobcovi nezaplatil.

3. Na základe nariadených pojednávani súd prvej inštancie vykonal dokazovanie a poukázal na § 34, § 35 ods. 2, § 37 ods. 1, ods. 2, § 49a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ako aj podľa § 266 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 45 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ako aj s poukazom na § 601 Občianskeho zákonníka, v kontexte § 542 ods. 1, ods. 2 Obchodného zákonníka, ako aj na právnom základe podľa § 206d zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácie (ďalej len „ZKR“), § 78 ods. 3, ods. 4 ZKR. Okresný súd uviedol, že inštitút výhrady vlastníctva je upravený v § 601 Občianskeho zákonníka. Podľa uvedeného je možné výhradu vlastníctva dohodnúť v zásade len pri hnutelných veciach. Naproti tomu § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka obsahuje úpravu vzniku (nie prechodu, prevodu) vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie v konaní zistil skutkový stav, ktorý podriadil pod § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka. Predmetné nehnuteľnosti sa na základe ZoD zhotovovali na pozemku objednávateľa - úpadcu. Nešlo o prípad opravy alebo úpravy, ale išlo o vyhotovenie novej veci. Strany ZoD si mali možnosť upraviť vznik vlastníckeho práva inak ako je v § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka. Súd prvej inštancie riešil ako prejudiciálnu otázku skutočnosť, komu patrí vlastnícke právo k týmto stavbám. Vznik stavby nemožno spájať len s jej stavebnou dokončenosťou. U nadzemných stavieb v zmysle judikatúry je za stavbu možné považovať dispozičné riešenie 1. nadzemného podlažia, v tomto momente vzniká aj vlastnícke právo k stavbe. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v čl. X. bod 10.1. ZoD si strany nedohodli vznik vlastníckeho práva pre žalobcu ako zhotoviteľa v momente vzniku nehnuteľnosti. V čl. X. bod 10.1. ZoD totiž nie je explicitne uvedené, kto nadobúda vlastnícke právo od momentu ich vzniku. Ustanovenie § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka uvádza, že vlastnícke právo k veci, pokiaľ sú zhotovované na pozemku objednávateľa, nadobúda objednávateľ (úpadca), ak si strany nedohodnú inak. Výkladom čl. X. bod 10.1. ZoD nemožno dospieť k záveru, že si strany dohodli niečo iné. Súd prvej inštancie zároveň viedol dokazovanie vo vzťahu k prejavu vôle. Vo vzťahu k prvej vete čl. X. bod 10.1. ZoD okresný súd ustálil, že ide o odkladaciu podmienku nadobudnutia vlastníckeho práva úpadcom. Z dôvodu absencie dohody odchyľnej od § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka v časti vzniku vlastníckeho práva, nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam zaplatením ceny za dielo. Pokiaľ teda podmienka nie je možná, robí to celú dohodu v tejto časti neplatnou.

4. Súd prvej inštancie ustálil, že vlastnícke právo k stavbe do štádia 1. nadzemného podlažia nadobúda objednávateľ (žalovaný). Odchylná úprava v ZoD od § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka je iba v tom, kto znáša nebezpečenstvo škody na diele. Súd prvej inštancie preto žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 C. s. p.

5. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Bratislave, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo dňa 09.07.2019, č. k. 1CoKR/50/2019-409 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na 100 % náhrady trov odvolacieho konania.

6. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie, ako aj s jeho odôvodnením. Na zdôraznenie správnosti potvrdeného rozhodnutia a k odvolacím dôvodom žalovaného uviedol nižšie uvedené skutočnosti.

7. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že v obchodnoprávných vzťahoch založených ZoD je štandardné, že podnikatelia v postavení zhotoviteľov, v záujme zabezpečiť svoje nároky na zaplatenie ceny diela, dojednávajú vo svoj prospech výhradu vlastníckeho práva. Pri tejto výhrade sa zhotoviteľ považuje za vlastníka diela až do momentu určitej právnej skutočnosti, napríklad úplného zaplataenia ceny diela. Dodal, že ustanovenie § 542 Obchodného zákonníka je osobitnou úpravou toho, kto je originálnym nadobúdateľom vlastníctva k zhotovovanej veci, v kontexte miesta, kde sa táto vec zhotovuje. Je však dispozičným ustanovením, a strany ZoD môžu v konkrétnom prípade dohodnúť iný vlastnícky režim k dielu alebo jeho časti. Takéto osobitné dojednania nadobudnutia vlastníckeho práva odlišne od ust. § 542 Obchodného zákonníka pri zhotovovaní veci na základe ZoD sa označuje ako výhrada vlastníctva. Odvolateľ nepreukázal, ani v odvolaní nevyvrátil závery, ktoré súd prvej inštancie riešil ako prejudiciálnu otázku, a to zistenie skutočnosti komu patrí vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam (stavbám).

Zároveň odvolateľ nevyvrátil a nepreukázal, že by ním uvedené pochybenia súdu prvej inštancie zakladali iný právny záver, než ku ktorému dospel súd prvej inštancie v rámci riadneho dokazovania v konaní vedenom pod sp. zn. ICbi/26/2016.

8. Odvolací súd zdôraznil, že pre rozhodovanie o nároku na vylúčenie vecí zo súpisu majetku konkurznej podstaty žalovaného je potrebné preukázať, že žalobcovi svedčí vlastnícke právo k predmetu žaloby. Žalobca však nepreukázal, že mu svedčí vlastnícke právo, a to ani v kontexte výkladu bodu 10.1. čl. X. ZoD č. 1317/2008 zo dňa 28.07.2008 v znení Dodatku č. I.

9. Výrok o trovách konania odvolacieho súdu sa zakladá podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 412 spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C. s. p., teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu ďalej napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení vecí, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

11. Žalobca (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) v prvom rade vytkol, že hoci sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, obmedzil sa na skrátené zdôvodnenie rozhodnutia s doplnením dôvodov na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu, pričom poukazuje na rozporné právne posúdenie. Odvolací súd ďalej mal založiť svoje rozhodnutie aj na tom, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, s čím sa dovolateľ nestotožňuje a toto tvrdenie je v rozpore s bodom 2 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Napokon podľa dovolateľa odvolací súd neuviedol, ako sa vysporiadal s jeho podstatnými tvrdeniami v odvolaní, hoci bol povinný tak učiniť. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preto podľa dovolateľa vykazuje znaky nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti, čím boli porušené jeho základné práva na súdnu ochranu.

12. Dovolateľ ďalej uviedol, že základom právneho posúdenia vecí konajúcimi súdmi bolo zistenie, že ustanovenie čl. X ods. 10.1 Zmluvy o dielo, neobsahuje dohodu o tom, kto je vlastníkom diela alebo jeho časti od momentu jeho vzniku do zaplatenia jeho ceny žalobcovi. Na základe aplikácie § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka súdy uzavreli, že žalobca sa nikdy nestal vlastníkom stavieb alebo časti diela. Nesprávnosť tohto právneho posúdenia spočíva podľa dovolateľa v tom, že súdy nesprávne právne vyložili dotknutý článok zmluvy o dielo a to jazykovým, gramatickým a logickým výkladom. Pri správnom právnom posúdení čl. X ods. 10.1 Zmluvy o dielo mali súdy dospieť k záveru, že do zaplatenia ceny stavieb je žalobca ich vlastníkom.

13. V dovolaní uviedol žalobca dve právne otázky. Prvá sa týka dohody o výhrade vlastníckeho práva svedčiaca v prospech zhotoviteľa diela, ktorá je dôvodom na vylúčenie vecí zo súpisu majetku podstaty úpadcu. Touto otázkou sa súdy podľa dovolateľa vôbec nezaoberali, čím nie je možnosť posúdiť správnosť právneho posúdenia. Druhá otázka je, či si žalobca s úpadcom dohodli v čl. X ods. 10.1 Zmluvy o dielo platnú výhradu vlastníckeho práva. V tejto súvislosti dovolateľ polemizuje s postupom súdu pri aplikácii gramatického výkladu tohto článku zmluvy. Dovolateľ poukázal na rôzne uznesenia Ústavného súdu SR aj ČR, ktoré sa týkajú výkladu prejavu vôle.

14. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalobca dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

15. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu (č. l. 554 spisu), dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalobcu odmietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že žalobca

nesprávne definoval právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, nakoľko táto spočíva v nesprávnom použití výkladových pravidiel na zmluvné ustanovenie čl. X ods. 10.1 Zmluvy o dielo. Použitie výkladových pravidiel podľa žalovaného nie je možné považovať za právnu otázku. Týmto nie je splnený základný atribút prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 432 C. s. p. Žalovaný má za to, že rovnakou vadou je zaťažené aj dovolanie žalobcu opierajúce sa o § 420 písm. f/ C. s. p. v spojení s § 431 C. s. p.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený podľa § 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné s tým, že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 C. s. p.

17. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

18. Podľa ustanovenia § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

19. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., keďže má za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 421 ods. 1 C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), resp. ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.).

20. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

22. Podľa § 428 C. s. p., dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa

rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

23. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

24. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

25. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Z tohto dôvodu je dovolanie voči napadnutému rozhodnutiu prípustné podľa § 420 C. s. p., pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v danom procesnom štádiu končí.

26. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu videl dovolateľ v tom, že odvolací súd nesprávne aplikoval § 387 ods. 2 a 3 C. s. p. a nevysporiadal sa s jeho podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Týmto podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou v zmysle ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Nereflektovanie na zásadné tvrdenia žalobcu v odvolaní má predstavovať vážne porušenie jeho práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

27. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právemu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

28. Dovolateľ namietol, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a nedostatočne odôvodnený. K namietanej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia dovolací súd zdôrazňuje, že v tejto časti dovolateľ neuviedol, v čom konkrétne spočíva arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolateľ k tejto námietke iba uviedol, že sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje.

29. Dovolací súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

30. Právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. II. ÚS 383/06).

31. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

32. Funkciou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozhodnutia by malo stranám sporu umožniť posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní.

33. Zároveň dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR II. ÚS 78/95 zo dňa 16. marca 2005 z ktorého vyplýva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní.

34. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nie je nedostatočné, arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Konštatoval správnosť dôvodov uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k posúdeniu skutkových a právnych záverov. Odvolací súd dodal, že podľa § 542 Obchodného zákonníka je osobitnou úpravou toho, kto je originálnym nadobúdateľom vlastníctva k zhotovovanej veci, v kontexte miesta, kde sa táto vec zhotovuje. Je však dispozitívnym ustanovením, a že strany Zmluvy o dielo môžu v konkrétnom prípade dohodnúť iný vlastnícky režim k dielu alebo jeho časti. Odvolateľ podľa odvolacieho súdu nepreukázal, ani v odvolaní nevyvrátil závery, ktoré súd prvej inštancie riešil ako prejudiciálnu otázku, a to zistenie skutočnosti komu patrí vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam (stavbám).

35. Odvolací súd po prejednaní odvolania dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. Dovolací súd dodáva, že takýto postup umožňovalo odvolaciemu súdu ustanovenie § 387 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

36. Podľa názoru dovolacieho súdu procesný postup odvolacieho súdu, ale aj súdu prvej inštancie prebiehal v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku, žalobca mal možnosť zúčastniť sa na úkonoch súdu prvej inštancie a proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie, čo aj urobil. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s právnym názorom všeobecného súdu, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti, arbitrárnosti alebo zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

37. Dovolací súd konštatuje, že procesným postupom súdov oboch inštancií nedošlo k tomu, že by súde znemožnili žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.).

38. Pre úplnosť dovolací súd poukazuje aj na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia

Najvyššieho súdu SR č. 2/2016 z 3. decembra 2015, z ktorého vyplýva, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., pričom len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje ani zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa vyššie citovaného ustanovenia. Jedná sa o taký výnimočný prípad, kedy ide o také nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré neobsahuje ani len zásadné vysvetlenie dôvodov, podstatných pre rozhodnutie súdu, čo vykazuje znaky až vady „najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém alebo vady zásadnej, hrubej a podstatnej“, prípadne ak sa zrušením napadnutého rozhodnutia má dosiahnuť náprava „justičného omylu“. O takýto prípad však v preskúmvanej veci nejde, pretože tak, ako je už vyššie konštatované, skutkové a právne závery obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré spolu s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie tvoria jeden celok) nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 46 ods. 1 Ústavy SR. Za porušenie základného práva zaručeného v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv žalobcu. Vyššie citované zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je aktuálne aj po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový Civilný sporový poriadok, pretože zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, obsiahnuté v novom Civilnom sporovom poriadku, sa nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska.

39. Dovolací súd ďalej zdôrazňuje, že súčasná judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C. s. p.; neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil; neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu rozhodované rozdielne; nevymedzí právnu otázku, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá bola rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne, prípadne tú ktorú právnu otázku v rozhodovacej praxi dovolací súd ešte neriešil; dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; rozdielneho rozhodovania dovolacieho súdu; ako aj absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (právneho zástupcu, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; posudzovať či dovolací súd rozhodoval rozdielne. V opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v C. s. p., ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p.

40. Právnu otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnu otázku (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C. s. p. je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

41. Pokiaľ v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať dovolací súd, predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 C. s. p. a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

42. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľom vymedzené otázky uvedené v bode 13 tohto rozhodnutia, týkajúce sa dohody o výhrade vlastníckeho práva svedčiacej v prospech zhotoviteľa diela, ktorá výhrada je dôvodom na vylúčenie vecí zo súpisu majetku podstát úpadcu, resp. či si žalobca s úpadcom dohodli v čl. X ods. 10.1 Zmluvy o dielo platnú výhradu vlastníckeho práva, nespĺňajú kritérium právnej otázky zameranej na interpretáciu konkrétneho právneho predpisu (jeho konkrétneho ustanovenia). Dovolateľom položené otázky predstavujú otázky, ktoré sa týkajú skutkových záverov súdov nižšej inštancie a vlastného chápania skutkových zistení dovolateľom. Vymedzené otázky predstavujú skutkové (a nie právne) otázky, ktoré nemôžu založiť prípustnosť dovolania v rozhodovanej veci. Tento záver vyplýva aj zo skutočnosti, že otázka nadobudnutia vlastníckeho práva na základe konkrétnej kúpnej zmluvy uzavretej medzi konkrétnymi zmluvnými stranami môže byť predmetom len konkrétneho jedného sporového konania, z čoho je zrejmé, že takáto otázka nemôže byť predmetom neskoršej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Je totiž zrejmé, že pokiaľ je dovolacia otázka formulovaná spôsobom, či konkrétna zmluva medzi stranami sporu zodpovedá výkladu konkrétnemu ustanoveniu právneho predpisu, takáto otázka nie je otázkou právnou, ale skutkovou.

43. Dovolací súd konštatuje, že záver o neprípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. pri riešení tzv. skutkových otázok zaujal už vo svojich skorších rozhodnutiach (v podrobnostiach viď aj 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017 a 5Obdo/22/2017), zotráva na ňom a nevidí dôvod, aby sa od neho v rozhodovanej veci odklonil.

44. Osobitne dáva dovolací súd do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, ktorým bolo úspešne podrobené testu ústavnosti uznesenie najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017, a v ktorom ústavný súd skonštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

45. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie uplatnené podľa § 421 ods. 1 C. s. p., je však možné odôvodniť iba nesprávnym právnym posúdením, ktorého súčasťou nie je (a ani nemôže byť) prípadné, podľa názoru dovolateľa, nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (existencie zmluvy medzi sporovými stranami). Prípadnú vadu rozhodnutia spočívajúcu v nedostatočnom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, nie je možné subsumovať pod nesprávne právne posúdenie, keď pod právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení, súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav.

46. Dovolací súd zároveň pre úplnosť pripomína, že uvedenú vadu nemožno považovať ani za nesprávny procesný postup, ktorým by sa znemožnilo strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Totiž už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany sporu (a zakladajúcim prípustnosť dovolania), nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R37/1993, R125/1999, R42/1993).

47. Dovolací súd zároveň dodáva, že za relevantné vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s § 432 ods. 1 a 2 C. s. p., nemožno považovať argumenty žalobcu uvedené v dovolaní, z ktorých je zrejmá v zásade len jeho nespokojnosť s vyvodením skutkových zistení a záverov konajúcich súdov.

48. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/, písm. b/ C. s. p., nie je procesne daná, preto jeho dovolanie podľa § 447 písm. c, písm. f/ C. s. p., odmietol.

49. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného, rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.